

Tieto- ja turvallisuusosasto

Vastaus OKM:n lausuntopyyntöön VN/34767/2025 - ehdotukset uudeksi ulkomaanopintolaiksi ja ammattipätevyyslain muuttamiseksi

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta. Se on perehtynyt luonnokseen ja esittää seuraavat huomiot.

Ehdotus uudeksi ulkomaanopintolaiksi

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että ehdotuksen tavoitteet ja keskeiset muutokset suhteessa voimassa olevaan ulkomaanopintolakiin ovat kannatettavia ja hyvin perusteltuja. Viranomaisen mahdollisuus tehdä päätöksiä alle korkeakoulutusoisten koulutusten tuottamasta kelpoisuudesta on merkittävä ja tervetullut muutos ulkomailla, etenkin kolmansissa maissa, suoritettujen koulutusten huomioimiseksi ja osaamisen hyödyntämiseksi Suomessa. Ministeriö suhtautuu myönteisesti muutokseen, joka mahdollistaisi ammattikokemuksen ja Suomessa suoritettuja opintojen huomioimisen tämän lain nojalla tehtävissä päätöksissä.

Liikenne- ja viestintäministeriö kannattaa ehdotuksen 6 §:ssä viranomaiselle esitettyä mahdollisuutta asettaa hakijalle vaatimus osaamisen täydentämisestä. Se katsoo, että osaamisen täydentäminen voisi olla keskeistä esimerkiksi ammatin edellyttämän turvallisuusosaamisen varmistamiseksi.

Perusteluista (s. 20) ilmenee, että ”päätöksenteossa otettaisiin kantaa ulkomaisen tutkinnon tuottamaan kelpoisuuteen nimenomaan koulutuksen osalta”. Päätöksenteon selkeä erottaminen erilaisten henkilöluopien myöntämiseen liittyvistä menettelyistä on keskeistä.

Säännellyt tehtävät liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla edellyttävät pääsääntöisesti alle korkeakoulutasoista tutkintoa, tyyppillisesti vaatimuksena tietty toisen asteen tutkinnon, opintokokonaisuus tai niiden yhdistelmä. Tästä syystä esitysluonnoksessa ehdotettu muutos olisi potentiaalisesti merkittävä työvoiman saatavuuden näkökulmasta.

Ehdotetun 2 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että ”*Momentin säännös mahdollistasi, että lakia voisivat halutessaan soveltaa Opetushallituksen lisäksi myös muiden hallinnonalojen viranomaiset. Tämä kuitenkin edellyttäisi, että kyseisten hallinnonalojen erityislainsäädännössä säädettäisiin ulkomaanopintolain soveltamisesta ammattipätevyyslain soveltamisalan ulkopuolelle jäävissä tilanteissa sekä tunnustamisesta vastaavasta toimivaltaisesta viranomaisesta.*”

Ulkomaanopintolain soveltaminen loisi useille toimivaltaisille viranomaisille uudenlaisen tehtävän. Opetushallitusta lukuun ottamatta viranomaisilla ei ole laajaa kokemusta ulkomaisista, varsinkaan kolmansissa maissa suoritetuista, ammatillisista koulutuksista ja niiden arvioimisesta. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla kelpoisuudesta säänneltyyn ammattiin päätöksen tekee

Liikenne- ja viestintävirasto. Virastolla on vain rajallisesti kokemusta ulkomaisten koulutusten arvioinnista - käytännössä vain ammattipätevyyslain mukaisten tunnustamispäätösten teosta. Vastaavat haasteet koskettaisivat oletettavasti muitakin toimivaltaisia viranomaisia. Esitysluonnoksessa viitattu vertaileva tutkintotietokanta, jonka valmistelun Opetushallitus on aloittanut 2025, voi osaltaan vastata näihin osaamisen kehittämistarpeisiin ja tukea toimivaltaisten viranomaisten päätöksentekoa, samoin kuin Opetushallituksen tarjoama neuvontapalvelu ulkomailla suoritettujen tutkintojen ammatilliseen tunnustamiseen liittyvissä kysymyksissä.

Liikenne- ja viestintäministeriö kannattaa esityksen luomaa mahdollisuutta ja arvioi ehdotetun uuden ulkomaanopintolain soveltamiseen siirtymisestä syntyviä vaikutuksia omalla hallinnonalallaan.

Ehdotus ammattipätevyyslain muuttamiseksi

Ammattipätevyyslakia koskevasta ehdotuksesta ministeriö toteaa, ettei esitysluonnoksesta ilmene mikä on ammattipätevyyslain nojalla tehtävän päätöksen suhde ulkomaanopintolain mukaiseen päätökseen. Jos ammattipätevyyslain nojalla annettava päätös on ensisijainen ja ulkomaanopintolain mukainen päätös toissijainen vaihtoehto, voisi asiaa mahdollisesti kuvata esityksen perusteluissa. Ministeriöllä ei ole lakiehdotuksesta muita huomioita.

Lakia alemman asteinen sääntely - VNA ammattipätevyuden tunnustamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Asetukseen ehdotetaan uutta 3 a §:ää. LVM kiinnittää huomiota pykälän 2 momentin 3 kohdan muotoiluun ”todistus siitä, että asianomainen henkilö harjoittaa laillisesti ammattiaan siinä jäsenvaltiossa, jonne hän on sijoittautunut ja että häneltä ei ole *edes väliaikaisesti* evätty lupaa ammatin harjoittamiseen”.

Ministeriö ehdottaa harkittavaksi, voisiko ammatinharjoittamisoikeuden (väliaikaisen) epäämisen kuvata perustelumuiotissa ja säännöksessä viitata ehdotettua yleisemmin edellytykseen, että henkilön lupa ammatin harjoittamiseen on voimassa. Ehdotettu muotoilu on ammattipätevyysdirektiivin mukainen, mutta jättää osin epäselväksi hakijan aseman tilanteessa, jossa ammatinharjoittamislupa olisi evätty virheellisin perustein ja epäämispäätös myöhemmin kumottu. Tästä voisi ainakin teoreettisesti muodostua kohtuuton tilanne varsinkin sellaisten ammattien harjoittajille, joissa liikkuvuus on yleistä. Jos väliaikaiseen epäämiseen liittyvä kohta viittaa luvan voimassaoloon päätöksenteon hetkellä, ei edellä kuvattua tilannetta voisi syntyä.

Kansliapäällikkö Olli-Pekka Rantala

Erityisasiantuntija Saara Louko

VN/34767/2025-LVM-40

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: